

Силабус курсу

Теорія економічної науки

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Освітньо-професійна програма «Аналітична економіка», «Облік і аудит», «Менеджмент», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Маркетинг»

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації: вівторок, четвер 15.00-16.20, ауд. 315

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 6 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., проф. Павлова Олена Миколаївна

Контактна інформація

pavlova.olena@eenu.edu.ua, +38098-503-8484

Опис дисципліни

«Теорія економічної науки» є дисципліною, яка сприяє підготовці фахівців у сфері економіки. Мета дисципліни полягає у вивченні основних економічних категорій, економічних законів, принципів функціонування економічних систем, економічних відносин, господарського механізму та дій людей, спрямованих на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливості ринкових перетворень економіки України; сучасні процеси глобалізації економічного життя людства.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 4	Загальнотеоретична дисципліна як наука	Знати нормативний аспект предмету, проблеми економічного вибору, об'єктивні основи розробки ефективної економічної політики. Знати економічні категорії, закони і принципи та їх значення для пізнання економічних процесів і явищ. Визначення предмету теорії економічної науки та його сторін, методи пізнання економічних явищ і процесів, тощо	Тести, питання
4 / 4	Економічна система	Знати поняття економічної системи, її елементів та типів, економічні категорії і закони розвитку економічних систем, типи, суб'єкти економічних систем. Господарський кругообіг в економічних системах.	Тести, питання

		Еволюція економічних систем і проблеми становлення сучасної цивілізації та економічної єдності світу.	
4 / 4	Товарний тип виробництва – основа ринкової економіки	Знати суть і причини виникнення товарного виробництва. Товар та його властивості. Економічний зміст категорії «товар». Корисність (споживна вартість) і цінність (мінова вартість) як властивості товару. Визначення економічної природи мінової вартості за концепціями витрат праці і корисності. Поняття корисності блага. Цінність і закон спадної цінності товару	Тести, питання
4 / 4	Теорія грошей і грошового обігу	Закономірності виникнення і суть грошей. Походження і суть грошей за металістичною, номіналістичною, кількісною і товарною теоріями. Функції грошей та їх еволюція. Система грошового обігу та еволюція її типів. Грошові системи біметалізму та монометалізму. Етапи еволюції золотого монометалізму. Закон грошового обігу. Інфляція і дефляція. Економічний зміст закону грошового обігу. Рівняння І.Фішера та М. Фрідмана. Визначення кількості готівкових грошей, необхідних для обігу. Поняття грошової мультиплікації. Визначення кількості грошей з врахуванням грошового мультиплікатора. Інфляція та дефляція як наслідки порушення закону грошового обігу. Грошова маса та грошові агрегати.	Тести, питання
4 / 4	Ціна і ринкова рівновага	Економічна природа ціни товару. Ціна товару за трудовою теорією вартості і за теорією граничної корисності блага. Сучасна маржиналістська версія економічної природи ціни товару. Закон попиту і закон пропозиції. Характер залежності обсягів попиту на товар та його пропозиції від коливань ринкової ціни. Парадокси Гіффена та Веблена. Еластичність попиту і пропозиції. Цінова еластичність попиту і методи її визначення. Еластичність попиту від доходу. Ціна ринкової рівноваги та механізм її досягнення. Ринковий механізм саморегулювання. Павутиноподібна модель забезпечення ринкової рівноваги. Причини та наслідки порушення ринкової рівноваги. Рівновага за умов монопольних і державних обмежень ринкового ціноутворення. Принцип «невидимої руки» А.Сміта та сучасні тлумачення механізму його прояву.	Тести, питання
4/4	Підприємництво та його суб'єкти	Підприємництво як економічна категорія і як метод господарювання. Суть, функції, форми і види підприємницької діяльності. Поняття бізнес-діяльності. Проблеми формування ефективної системи підприємництва в Україні. Суб'єкти структури підприємництва. Інфраструктурні суб'єкти економічної системи. Домашнє господарство, фірма (підприємство), держава. Підприємство як первинна ланка економіки. Підприємство і фірма. Економічна та юридична самостійність підприємства. Поняття юридичної особи. Сучасна теорія фірми	Тести, питання

4/4	Розподіл і перерозподіл факторних доходів	Первинний розподіл факторних доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині. Перерозподіл доходів. Необхідність перерозподілу суспільних благ і доходів. Критерії ефективності і справедливості у визначенні меж перерозподілу. Принцип Парето як принцип оптимальності у перерозподілі доходів. Канали і механізм перерозподілу. Похідні доходи. Споживання як кінцевий результат розподілу доходів. Кінцеві доходи населення і бюджет сім'ї. Економічний зміст категорії «національне споживання». Єдність фізіологічних, економічних, соціальних і духовних аспектів у визначенні рівня добробуту. Закон Енгеля і його роль у визначенні межі бідності. Необхідність та шляхи подолання бідності в Україні.	Тести, питання
4/4	Типи ринкових структур	Ринкова структура та критерії визначення її типів. Економічна природа конкуренції. Досконала конкуренція як особливий тип ринкової структури та його графічний вираз. Економічна природа монополії, умови її виникнення і форми. Особливості функціонування моделі ринку чистої монополії. Ринкова влада та методи визначення її рівня на галузевих ринках. Необхідність антимонопольного регулювання. Характерні ознаки монополістичної конкуренції і олігополії як форм недосконалої конкуренції.	Тести, питання
4/4	Ринок праці і заробітна плата	Ринок праці, його суть та історичні умови виникнення. Робоча сила як товар. Історичні умови перетворення робочої сили в товар. Економічна рівновага та моделі ринку праці. Попит і пропозиція на ринках праці та чинники, що їх визначають. Конкурентна, монополістична і профспілкова моделі ринку праці та особливості їх рівноважного функціонування. Випадок двосторонньої монополії на ринку праці. Заробітна плата як ціна праці і форма факторного доходу. Концепція граничної продуктивності. Теорія людського капіталу. Ефект взаємозаміщення у визначенні ринкової ціни фактора праці. Суть, форми і системи заробітної плати як доходу на фактор праці.	Тести, питання
6/4	Динаміка національної економіки	Поняття і типи динаміки національної економіки. Суть економічного зростання та економічної стагнації. Економіко-екологічні проблеми гіпертрофованого економічного зростання. Система показників динаміки національної економіки. Економічний тренд. Фактори фізичного обсягу виробництва і ціни в динаміці національного продукту. Економічні індекси. Динаміка номінального і реального продукту. Фактори споживання, заощадження та інвестування в динаміці національного продукту. Акселератор економічного зростання.	Тести, питання
4/4	Світове господарство та	Закономірності формування і розвитку світового господарства. Економічна суть світового господарства та закономірності його становлення. Інтернаціоналізація економіки і міжнародний поділ праці. Міжнародна	Тести, питання

його глобалізація

економічна інтеграція. Суть міжнародної економічної інтеграції, її форми та етапи. Європейський Союз. Оцінка результатів зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Торговельний баланс країни. Платіжний баланс та його структура. Глобалізація світогосподарських зв'язків. Поняття та форми прояву глобалізації світового господарства. Країни «центру» та країни «периферії» глобалізованого світу і проблеми взаємовідносин між ними. Проблеми входження економіки України до системи глобалізованого світового господарства.

Літературні джерела

1. Case Teaching and Case Study Writing for Public Policy (2016). Training the Trainers: Reading Materials. Lviv: UCU, 202 p.
2. North D.C., Wallis J.J., Weingast B.R. (2012). Violence and Social Orders: A Conceptual Framework for Interpreting Recorded Human History. Cambridge University Press, 346 p.
3. Sapru R.K. (2010). Public Policy: Art and Craft of Policy Analysis. New Delhi, PHI Learning Private Limited.
4. The Political Economy of Reform (2007). Lessons from Pensions, Product markets and Labour Markets in the OECD Countries / By W. Tompson, R. Price. Paris: OECD, 497 p.
5. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. (2016). Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності. К.: Наш Формат, 440 с.
6. Асемоглу Д., Робінсон Дж.А. (2015). Экономические истоки диктатуры и демократии. М., 512 с.
7. Стрішенець О.М., Ліщук В.І., Єлісеєва Л.В. (2013) Економічна теорія : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 240 с.
8. Фукуяма Ф. (2019). Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобальної демократії. К.: Наш формат, 608 с.
9. Фуруботн Э.Г., Рихтер Р. (2005). Институты и экономическая теория: достижения новой институциональной экономической теории. Санкт-Петербург, 702 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання

% від остаточної оцінки

Опитування під час занять – усно	40
Модуль 1 (теми 1-5) – тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 6-10) – тести, завдання	30
Екзамен (тема 11) – тести, завдання	60

Шкала оцінювання бакалаврів:

Оцінка в балах	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно